

ἤθελσε νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Ἦτο ἀκατάπειστος· ἠσθένει ἀπὸ τὴν λύπην της τὸ ἐβλέπαμεν· καὶ ἀφ' οὗ μᾶς παρεκάλεσε πολὺν καιρὸν, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐνδώσωμεν. Ἄλλως τε, Κύριε, δὲν εἶναι ἐντροπὴ εἰς γυναῖκα τυφλὴν. Ὅσον δι' ἡμᾶς ἂν καὶ εἴμεθα πτωχοί, δὲν ἔχομεν χάρις τῷ Θεῷ, καμνίσιν ἀνάγκην. Μᾶς ἀναγκάζει συχνὰ νὰ δεχώμεθα μέρος τῶν ὧν συνάζει. . . διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φιλονεικῶμεν ἀδιακόπως μὲ αὐτήν. . . . ἀλλὰ δεχόμενοι μὲ μίαν χεῖρα ὅ,τι μᾶς προσφέρει, ἀποδίδομεν μὲ τὴν ἄλλην τὸ διπλάσιον, διότι, ἂν καὶ δὲν τὸ γνωρίζει, εἶναι καλλίτερα ἐνδυμένη ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ τὸ φαγητὸν τὸ ὁποῖον τὴν προετοιμάζομεν εἶναι πολὺ καλλίτερον τοῦ ἰδικοῦ μας. Βράζει πάντοτε εἰς τὴν φωτίαν μικρὰ χωριστὴ χύτρα δι' αὐτήν. Ἰδοὺ αὐτὴ· δύο αὐγὰ καὶ σάλτσα μὲ βούτυρον διὰ τὰ γεώμηλά της. Ὅσον διὰ τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα συνάζει, ὅπως ἐνόησα ἀπὸ τοὺς λόγους της, φαίνεται ὅτι τὰ φυλάττει. Ἄ! Κύριε, ἡ ἀγαθότης της εἶναι ἀξία ἀμοιβῆς, ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἠμποροῦμεν νὰ τὴν ἀνταμείψωμεν!

Ὁ ὁδοιπόρος ἤκουσε τὰς ἐξηγήσεις ταύτας ἐν βαθυτάτῃ σιωπῇ· ἀλλὰ τὸ μειδίαμα τῆς εὐτυχίας καὶ ἡ ἱλαρότης τῶν βλαμμάτων του ἐδείκνυν τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν τῆς καρδίας του.

Ἡ οἰκοδέσποινα ἔπαυσε νὰ ὁμιλῇ καὶ ἤρχισε νὰ νήθῃ ἐκ νέου. Ὁ δὲ ὁδοιπόρος ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ χρόνον βυθισμένος εἰς σκέψεις. Ἀλλ' αἰφνης ἀφείς τὸ παιδίον, ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἐργαζόμενον ἄνδρα καὶ εἶπεν αὐτῷ προστακτικῶς.

— Ἄφες τὴν ἐργασίαν σου.

(*Ἔπεται τὸ τέλος.*)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Τὰ σωζόμενα φιλολογικὰ συγγράμματα Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου καὶ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, ἐκδίδοντος Σοφοκλῆους Κ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων ἱατροῦ. Τόμ. Α'. Ἀθῆναι 1871.

Διακόψας τὴν δημοσίευσιν τῶν σωζομένων ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων τοῦ ἀοιδίμου αὐτοῦ πατρὸς ὁ Κ. Σ. Κ. Οἰκονόμος ἐπεχείρησε τὴν τῶν φιλολογικῶν, ὅπως παράσχη τῇ ἐλληνικῇ νεολαίᾳ τούνδύσιμον εἰς ἐπιστατικωτέραν ἐποψίν τῆς προαιρέσεως καὶ τῶν ἀγώνων ἐνὸς τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων τοῦ ἔθνους, οὗ μικρὸν συντελέσαντος εἰς ἐξάπλωσιν συστηματικωτέρας καὶ καρποφόρου διδασκαλίας ἐν τῷ Πανελληνίῳ¹⁾. Καὶ ὅτι μὲν ἀξιόπαινος ἡ πρόθεσις τοῦ ἐκδότου, οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων

ὅτι ὁμῶς καὶ νεωτέρων μαρτυρίων εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἐνθέρμου φιλοπατρίας καὶ τῆς ἐκ τῶν διανοητικῶν ἐκείνου ἔργων ὠφελείας δὲν ἦτο ἀνάγκη, καὶ τοῦτο ἀναντίρρητον· διότι ἀνέκαθεν τὸ κοινὸν καὶ ἐτίμησε καὶ μετὰ σπουδῆς ἠσπάσθη τὰ προϊόντα τῆς πολυμαθίας τοῦ σοφοῦ διδασκάλου. Καὶ ὁμῶς ἀσμένως προσαγορεύομεν τὴν ἐκδοσιν τοῦ Α' τόμου, πολλὰ κοινωφελῆ περιέχοντος, φιλολογικὰ τε καὶ ἱστορικὰ καὶ βιογραφικὰ, συνταχθέντα ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ 1827 ἔτους. Ἀξισημεῖωτοι δὲ πρὸ πάντων οἱ παραινετικοὶ καὶ προτρεπτικοὶ λόγοι, ἡ παράφρασις τῶν δύο βίων τοῦ Πλουτάρχου, τὸ περὶ Μεθάνων ὑπόμνημα καὶ ὁ κατὰ Μολιέρον Φιλάργυρος. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένων κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος ἤθελε διαφωτίσει κατὰ πολλὰ τὴν ἱστορίαν, εἰ μὴ κατελείπετο δυστυχῶς ἀτελές.

Εἰς τοὺς λόγους, συγγραφέντας ἐν Σμύρνῃ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος, διαλάμπει ἄσβεστος πόθος πρὸς τὴν παιδείαν, τὴν ἐλληνικὴν ἰδίως, τὴν ὁμόνοιαν, τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν πρόσδον ἐν γένει τοῦ ἔθνους. Κατὰ τὸν συγγραφέα ὁ σπουδάζων τὴν ἐλληνικὴν δὲν σπουδάζει ἀπλῶς γλῶσσαν, ἀλλὰ ἐπιστήμην περιεκτικὴν ἄλλων ἐπιστημῶν, καὶ μάλιστα τῆς ἠθικῆς, ἐπιτηδειοτάτην ὑπὲρ πᾶν ἄλλο νὰ διαπλάσῃ κατὰ σωφροσύνην καὶ ἀρετὴν τὰ ἦθ' ἀξιοῖ δὲ καὶ τὸν κληρὸν ἐγκρατῆ αὐτῆς. «Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα, λέγει, εἶναι ἡ Πηλιάς, ἡ μελία τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δόρυ τὸ στιβαρὸν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κρατῇ πᾶς ἱερωμένος, καὶ ἐξαιρέτως πᾶς κηρυξ τοῦ θεοῦ λόγου· διότι πῶς μέλλει νὰ χρωματίσῃ τὰ τῆς ἱερᾶς ἠθικῆς ἀξιώματα μὲ τὰ ἀναγκαῖα χρώματα τῆς ῥητορικῆς, καὶ νὰ πυρώσῃ τῶν ἀκροατῶν τὰς ψυχὰς μὲ τὸ σωτηριῶδες πῦρ τῶν παθῶν, χωρὶς τοὺς κεραυνοὺς τοῦ ῥήτορος Δημοσθένους; Πῶς νὰ ἡμερώσῃ καὶ νὰ καταπραῦνῃ τῶν διεφθαρμένων καρδιῶν τὰς ἀτάκτους κινήσεις, χωρὶς τοῦ καλοῦ γέροντος Ἰσοκράτους τὴν ἱλαρὰν καὶ σειρηναίαν φωνήν;» κτλ.¹⁾

«Ἡ σαφὴ ἀνάγνωσις τῶν προπατορικῶν συγγραμμάτων, προστίθῃσι παρακατιῶν, ἀναλόγως πρὸς τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν, ὡς θέλει ἐμφυτεύσει εἰς τῶν ἐπιμελῶν ἀναγνωστῶν τὰς ψυχὰς, ὑψώνει καὶ τὸ ὕψος τῆς γλώσσης, καὶ τῶν φράσεων τὰς ἰδέας. Εἰς μάτην κοπιᾷ νὰ ὑψωθῇ ὁ κάλαμος ἀνδρὸς ταπεινὴν καὶ ἀνελεύθερον ἔχοντος ψυχὴν· διότι δὲν ἔχει νὰ ζωγραφῇ ἄλλο παρὰ τὰς χαμερπεῖς ἐννοίας τοῦ γράφοντος, καὶ νὰ δείξῃ καὶ εἰς τὸν χάρτην ὅσα ἡ ἀνελευθερία ἐνεχάραξεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ ἐξασκῶνται οἱ νέοι εἰς

¹⁾ Τὰ σωζόμενα φιλολ. συγγράμ. σελ. 6.

²⁾ Δύτ. σελ. 7.

τῶν προπατόρων ἡμῶν τὰ ἀθάνατα συγγράμματα· ἐκεῖ πρῶτον θέλουσι πλουτήσαι ἐννοίας ὑψηλᾶς, καὶ τὸ ὕψος τῶν ἐννοιῶν θέλει γεννήσει τὸ ὕψος τοῦ προφορικῆς λόγου· ἐκεῖ θέλει συνηθίσαι ἡ ψυχὴ αὐτῶν νὰ αἰσθάνηται τὰ τίμια καὶ καλὰ, καὶ ἀκολούθως θέλει παραστήσει αὐτὰ ἀφελῶς, καὶ φυσικῶς, καὶ τερπνῶς· καὶ ἀπὸ τοῦ χαρακτηῖρος τοῦ λόγου αὐτῶν θέλει γνωρίζεσθαι ἡ σπουδαία ἀντροπὴ. . . Μελέτη μόνη τῶν προπαιδικῶν ποιημάτων θέλει σοὶ ἀνοίξει τὸν δρόμον καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν, καὶ εἰς τὴν ῥητορικὴν, καὶ εἰς τὴν ποίησιν,¹⁾ κτλ. ¹⁾.

Εἰ καὶ ἐξήκοντα ὅλα ἔτη περῆλθεν ἀπὸ τῆς ἀπαγγελίας τῶν λόγων τούτων, ἡ μελέτη αὐτῶν εἶναι καὶ σήμερον ἐπίκαιρος. Οἱ πρὸς τὸν κόπτινον μάλιστα ἀτενίζοντες καὶ οἱ περὶ τῆς καθ' Ὀμηρον ἀρχαιότητος διαγωνιζόμενοι θέλουσι διδᾶσθαι παρ' αὐτῶν, ἔάν συγκαταβαίνωσι νὰ διδασθῶσι παρὰ τοῦ Οἰκονόμου, ὅτι ἄνευ ἀληθοῦς ἐλληνικῆς παιδείας, ἡ τις συνηθίζει τὴν ψυχὴν νὰ αἰσθάνεται τὰ τίμια καὶ καλὰ, ὁ κλάμος αὐτῶν, καὶ βραβεῖων ἂν τύχῃ καὶ εἰς καθηγητοῦ περιωπὴν ἂν ἀναδιδασθῶσι, δὲν θέλει ἐρμηνεύει παρὰ τὰς χαμερπεῖς ἐννοίας τοῦ γράφοντος.

Ἀλλὰ τοῦ πάλιν σπουδάζων ὁ ἐνάρτεος διδάσκαλος νὰ θεραπεύσῃ τοὺς νέους ἀπὸ τοῦ πάθους τῆς οἰήσεως, « ἂν ἔλας λέγει τὰς ἀνοησίας, εἰς αὐτὰς δύναται ἡ νεότης νὰ ὑποπέσῃ, οὐδεμία ἄλλη δὲν ἀσχολοῖται τόσον τὰ φυσικὰ προτερήματα, καὶ δὲν ἀφαιρίζει τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης εὐτυχίας τοῦ νέου, ὅσον ἡ φιλαυτία ἡ πρόληψις καὶ τὸ πείσμα· διότι γεμίζοντες τὴν φαντασίαν αὐτῶν ἀπὸ ἐναερίους τινὰς καὶ ἀνυποστάτους σκοποὺς, καὶ πεφουσιωμένοι ἀπὸ τὸν ἄνεμον τῆς ἐλπίδος, μεταχειρίζονται τὰ ἔργα των καθὼς διδάσκει ἡ ἐπιβλαβεστάτη δοκοφροσύνη, καὶ ὄντες πληροφορημένοι περὶ τῆς ἰδίας ἀξίας γελῶσι πολλάκις διὰ φίλων τινῶν φρονίμου συμβουλᾶς, ἀποδίδοντες ταύτας εἰς τὴν ἀσθένειαν καὶ δειλίαν τῆς προδεηκυίας αὐτῶν ἡλικίας. Οἱ τοιοῦτοι νέοι εἶναι πολλὰ σοφοὶ καὶ δὲν μανθάνουσιν. Εἶναι πολλὰ ἀνυπόμονοι καὶ δὲν βουλεύονται. Εἶναι πολλὰ θερμοὶ καὶ δὲν γνωρίζουσι χαλινόν. Κολυμβῶσι λοιπὸν μὲ ἀκατάσχετον θρασύτητα καὶ ἀπόνειαν εἰς τὰ κύματα τοῦ κόσμου, καὶ ἐγκυβιστῶσιν ἀσυλλογίστως εἰς τὰ κοπτικώτατα δρέπανα τῶν κινδύνων, ἐξ ὧν εἶναι γεμάτων τοῦ βίου τούτου τὸ στάδιον. Τοιαύτη εἶναι ἡ τύχη τῶν ὅσοι μαίνονται ν' ἀπολαύσωσιν ὑπόληψιν χωρὶς τῆς μετριοφροσύνης, ἢ τις μόνη εἶναι ἱκανὴ νὰ περιποιήσῃ εἰς τὸν νέον ὅ,τι ἀγαθὸν ἢ ὀρμὴ τῆς νεότητος αὐτοῦ πρόωρα ἐπιθυμεῖ. Ἡ τρισάθλια

«Μαιράκια τὰ ἐφ' ἑαυτοῖσι πεφουσιωμένα, ἔδραψεν ὑμᾶς ἀφροσύνη, δεινὴ θεός! ¹⁾».

Τὴν ταῦτα χαράξασαν δεξιὰν τίς δὲν θέλει σπαύσει ν' ἀσπαθῇ; Τίς θέλει διατάσει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι τοιαύτην μέριμναν ὑπὲρ τῆς ἡθικῆς τῶν νέων ἀγωγῆς, σπανίως ἀνεκκλύπτομεν εἰς τοὺς πανεπιστημιακοὺς καὶ τοὺς ἄλλους λόγους τῶν καθ' ἡμᾶς διδασκάλων; Ναι μὲν καθ' ἑκάστην ἀκούομεν ἐκ τοῦ στόματος τούτων ὅτι εἴμεθα ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων ἐκείνων Ἑλλήνων, καὶ ἀκούοντες μεγαλαυχούμεν ἐπὶ εὐγενείᾳ· ἔπρεπεν ὅμως νὰ ἐνθυμίζωσιν ἐν ταυτῷ εἰς ἡμᾶς καὶ ὅ,τι ἡξίουσι οἱ εὐγενεῖς οὗτοι παρὰ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν πρόγονοι.

« . . . Παισὶ γὰρ κλέος τόδε κάλλιστον, ὅς τις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγῆς εἰς ταῦτ' ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους.»

ἔπρεπε νὰ μὴ λησμονώσιν ὅτι μετεωρίζοντες διὰ πατραγαθίων καὶ φυσιοῦντες διὰ διθυράμβων τὸ φρόνημα τῶν νέων, ζημιοῦσι καὶ διαφθεῖρουσιν ἐξ ἐναντίας αὐτοὺς.

« Ἀπολεῖς με· μὴ λέγ' εἰ φιλεῖς ἐμὲ, μῆτερ, ἐφ' ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μὴδὲν οἰκτεῖον προσόν, ἐκεῖσε καταφεύγουσιν εἰς τὰ μνήματα καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσιν τε τοὺς πάππους ἔσσι.»

Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, ἦτοι χάριν τῆς χρηστῆς τῶν νέων ἀγωγῆς, ἡρμήνευσεν ὁ Οἰκονόμος καὶ τοὺς παραλλήλους βίους τοῦ Πλουτάρχου εἰς τὴν καθομιλουμένην μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ χάριτος, τερήσας καὶ τὸν χαρακτηῖρα τοῦ πρωτοτύπου· δυστυχῶς ὅμως ἀπωλέσθησαν οἱ πλείους.

Εἰς τὴν διόρθωσιν ὡσαύτως κοινωνικοῦ ἐλαττώματος ἀποφιλέπων ἐξεπόνησε καὶ τὸν Φιλάργυρον, ὅς τις καθὼς τοῦ Χριστοπούλου τὰ Λυρικά καὶ τοῦ Ῥήγα οἱ ἐμδοκῆριοι, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐγένετο μόλις ἐκδοθεὶς εἰς φῶς (1816) περισπούδαστον κτῆμα τοῦ δημοσίου. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν γινώσκαι τις τὸν Ἐξηνταβελόνην ἀδύνατον νὰ μὴ ἐλκυσσῇ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν νέαν ἀνάγνωσιν τρία τινὰ· ἡ ἐναρμόνιος μετασκευὴ τῶν τε προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων πρὸς τὰ ἥθη καὶ τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας δι' ἣν ἐγράφη, ὁ τρόπος τῆς μεταφράσεως καὶ ἡ τέχνη, διότι ὁ Ἐξηνταβελόνης δὲν εἶναι ἔργον τοῦ Μολιέρου, ἀλλὰ τοῦ Οἰκονόμου νέᾳ δραματουργίᾳ. Καὶ δὲν εἶναι μὲν ἀπίθανον νὰ κατακρίνωσι τινες τῶν σφόδρα νεωτερίζοντων αὐτὸν ὅτι προσηλωθεὶς εἰς τοὺς κανόνες τῆς ἀρχαιοτέρας κωμωδίας ἀπέβαλε τὰ μὴ συντείνοντα εἰς τὴν δέσιν ἢ τὴν λύσιν τοῦ δράματος, διορθώσας οὕτω τὸν Γάλλον Ἀριστοφάνην ἐγκύπτοντα μᾶλλον εἰς χαρακτήρων δια-

¹⁾ Αὐτ. σελ. 21.

¹⁾ Αὐτ. σελ. 31.

γράφην, καὶ παρεμβάλλοντα ἐπισόδια ποτὲ μὲν διόλου ποτὲ δὲ χαλαρῶς συνδεόμενα πρὸς τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν, βέβαιον ὅμως ὅτι ὁ Ἕλλην κωμῳδὸς μετέβαλε κατὰ τέχνην ὅ,τι μετέβαλεν.

Ὁ Ἐξηνταβελόνης χρησιμεύει καὶ ἀντὶ διδασκαλίας πρὸς τοὺς μεταφράζοντας, οἱ τινες σήμερον δὲν εἶναι εὐάριθμοι, καθόσον ἐπιπολάζει ἡ ἰδέα ὅτι ἡ μετάφρασις εἶναι ἔργον εὐκόλον, ἴδιον τοῦ τυχόντος. Τὸ καθ' ἡμᾶς ὅμως, καὶ τὸ κατὰ τὸν Κοραῖν, τὸν διδάσκαλον καὶ τῶν κριττόνων ἡμῶν, ἡ μετάφρασις εἶναι δυσκολωτέρα καὶ τῆς συγγραφῆς. Ὁ ἐπιχειρῶν νὰ συγγράψῃ ἐρμηνεύει ἀπλῶς τὰς ἰδίας ἐννοίας ὅπως συνέλαβεν αὐτὰς, ἐξοικονίζων τὸν ἐνδιάθετον λόγον διὰ τῶν χρωμάτων ἃ τινὰ νομίζει ἐπιτήδεια νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ἐξωτερικῶς· ἀλλὰ καὶ ὁ μεταφραστὴς τοῦτ' αὐτὸ ὀφείλει νὰ πράττῃ· πρέπει νὰ ἐμβρατεύῃ καλῶς εἰς τὸν νοῦν τοῦ συγγραφέως, νὰ κερπῶται ἢ μᾶλλον νὰ ἐκπορθῇ τὰς ἰδέας τούτου, καὶ ἐκπορθῶν νὰ σκέπτεται πῶς προσφυέστερον νὰ ἐρμηνεύσῃ αὐτὰς, τηρῶν ἀλώβητον τὴν ἐννοίαν ἅμα δὲ καὶ τὸν ὅλον χαρακτῆρα τοῦ πρωτοτύπου, ὃ ἐστὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν προκειμένων εἰς ἐρμηνεῖαν ἰδεῶν· πρέπει ἐνὶ λόγῳ νὰ μετεγγέῃ εἰς τὴν δευτέραν γλῶσσαν οὐ μόνον τὸν νοῦν ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν τοῦ συγγραφέως.

Οὕτω μετέφρασεν ὁ Οἰκονόμος καὶ διὰ τοῦτο ζῇ καὶ θέλει ζήσῃ ὁ Ἐξηνταβελόνης¹⁾.

Ὁ Οἰκονόμος, φύσει ῥήτωρ, τὴν φυσικὴν ταύτην ἀρετὴν ἀνέπτυξε καὶ ἐμεγάλυνε διὰ συντόνου μελέτης τῶν ἀρχαίων συγγραφέων· διὸ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὰς ἀπλᾶς ἐπιστολάς, ἔχει τὸ ἐμφαντικὸν καὶ εὐγλωττον καὶ εὐπετὲς τῆς ῥητορείας. Ἐγγραφὴ δὲ καὶ τὴν ἀρχαίαν μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ χάριτος, ὡς μαρτυρεῖ ἰδίως ἡ ἐν σελίδι 455 εὐχριστήριος ἐπιστολή, ἣ τις ἀνεθυμίζει ἡμῖν τὸ γλαφυρὸν ὕφος τοῦ σοφοῦ τῆς Ἰπατίας μαθητοῦ καὶ Ἐπισκόπου Κυρήνης.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐκδότην ἐφείλομεν ν' ἀποτείνωμεν λόγους εὐγνωμοσύνης, διότι πολλὰ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ διελεύκαντε διὰ μακρῶν προλεγομένων καὶ σχολίων, ὧν ἄνευ οὐκ ὀλίγα ἤθελον μείναι σκοτεινὰ τοῖς μεταγενεστέροις.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΤΟ ΛΕΣΜΑ ΤΟΥ ΝΑΓΑΓΟΥ.

ὦ, πῶς βοᾷ ἡ θάλασσα! τὰ κύματα παφλάζουν,
Νεφέλαι μαύραι, πένθιμοι τὸν οὐρανὸν σκεπάζουν·

¹⁾ Ἀνάγνωθι καὶ ὅσα περὶ Ἐξηνταβελόνου ἐγγράψαμεν τὸ 1858 ἐν Παγδ. τόμ. Η' σελ. 510.

Πρὸς χώρας ἐξεκίνησα ἀγνώστους τάλας κλαίων. . .
Πατρίς μου, φίλοι, συγγενεῖς, δὲν θὰ σᾶς ἴδω πλέον!

Δὲν θὰ σᾶς ἴδω! Δυστυχὴς εἰς πέλαγος πλανῶμαι,
Ἀπελπισίας κύκλῳ μου συντρίμματα θεῶμαι·
Βορρᾶς λυσσώδης μαίνεται, ἡ θάλασσα ὀγκοῦται,
Τὸ σκάφος προσβαλλόμενον βυθίζεται καὶ ὑφούται.

Ἀναστατοῦσα θύελλα! Ἀπαίσια τὰ περίξ·
Νοκτὸς ἀγρίως ἐπὶ πᾶν ἀπλοῦται μαύρη πτέρυξ.
Μόνον ἐνίστ' ἀστραπὴ τὰ σκότῃ διασχίζει
Καί, φρικαλέαν, πρὸς στιγμὴν τὴν θέσιν μου φωτίζει.

Κρότοι, βοαὶ καὶ πάταγοι κυμάτων ὀργισμένων, —
Τριγμοὶ ἱσοῦ προσκλίνοντος, σανίδων θλιβομένων, —
Πάλη στοιχείων τρομερὰ, σφοδρὰ, ἀγωνιώδης, —
Ὁ οὐρανὸς μου ἀσπλαγχχνος, ὁ πόντος μανιώδης!

Ἀκάτιον, θὰ συντριβῇς, μικρὸν θ' ἀνθέξῃς μόνον,
Καὶ θρύμματά σου κλαυθμηρὰ ἐν συστραφαῖς κλυδών-
Θὰ φθάσωσιν ἀλίπλαγκτα εἰς μίαν παραλίαν... [νων
Ἐμοῦ πλὴν μοῖρα μνημα ἐν ἰδῶ εἰς τὴν σκοτίαν.

Ἀπελπισία! Θάνατος ἰδῶ μὲ περιμένει·
Ἰδοὺ ἰδῶ τὸ τέρμα σου! φωνάζει ἡ Εἰμαρμένη·
Πλὴν, ἂν ἐγράψῃ σήμερον ὁ βίος μου νὰ λήξῃ,
Τὴν μελαντέραν ὄψιν τῆς ἡ θάλασσ' ἄς μοι δείξῃ.

ὦς ὑψικόρυφα βουνά, ὦ κύματ', ὑψώθητε,
Στρεφόμενα, ὠθούμενα, ἀγρίως προχωρεῖτε,
Καὶ σὺ, ὦ νύξ παμμέλαινα, ὡς τοῦ παντὸς ὑστάτη,
Γενοῦ τοῦ ἄδου ἀδελφῇ, γενοῦ φοβερωτάτη!

Πνέε, βορρᾶ, καὶ δίωκε τὰ νέφη σου τὰ μαῦρα,
Κύλιε καὶ σὺ, θάλασσα, τὰ κύματά σου λάβρα,
Καὶ κτύπα τὸ ἀκάτιον κατὰ φρικτῶν σκοπέλων,
Πρὶν σ' ἡσυχάσῃ αὖριον ὁ φοῖβος ἀνατέλλων!

Ἐντὸς ἀδύσσου σκοτεινῆς, ἐντὸς ὑγρᾶς ἀγκάλης,
Ἄς εὖρῃ τέλος, ἔρμαιον παθῶν ἀνεμοζάλης,
Ὁ ποιητὴς ὁ δύστηνος τὸ φῶς παντοῦ ζητήσας,
Καὶ μάτην πνεῦμα καὶ ψυχὴν ἀφθόνως διαχύσας!

ΚΑΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΗΑΖΟΓΛΟΥΣ.

Εἰς ἀποχαιρετισμὸς πρὸς τὴν ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ.

Ἐν . . . Γ . . . τῇ . . . 186 . . .

ὦ γῆ τῶν ἰδεῶν ἀγαπητή μοι! . .
ὦ Γερμανία, χαῖρε! . . τελευταῖον
Τὴν σήμερον σὲ βλέπω ἴσως . . οἶμαι!
Τίς οἶδεν, ἂν θὰ σ' ἐπανίδω πλέον; . .

Λαμπροί της χαίρετε πεπαιδευμένοι!
Τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας,
Ποιήσεώς τε καὶ καλλιτεχνίας
ἱεροφάνται ἐνθουσιασμένοι!